

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

HÀ ĐỨC QUÂN

**NGHIÊN CỨU TÌNH HÌNH NHIỄM VE
TRÊN ĐÀN CHÓ NỘI TẠI HUYỆN HỮU LŨNG,
TỈNH LẠNG SƠN VÀ BIỆN PHÁP PHÒNG TRỊ**

LUẬN VĂN THẠC SĨ THÚ Y

THÁI NGUYÊN - 2016

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

HÀ ĐỨC QUÂN

NGHIÊN CỨU TÌNH HÌNH NHIỄM VE
TRÊN ĐÀN CHÓ NỘI TẠI HUYỆN HỮU LŨNG,
TỈNH LẠNG SƠN VÀ BIỆN PHÁP PHÒNG TRỊ

Chuyên ngành: THÚ Y

Mã số: 60 64 01 01

LUẬN VĂN THẠC SĨ THÚ Y

Người hướng dẫn khoa học: TS. NGUYỄN VĂN QUANG

THÁI NGUYÊN - 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan rằng số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn này là trung thực và chưa hề được sử dụng để bảo vệ một học vị nào.

Tôi xin cam đoan rằng mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn này đã được cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong luận văn đều đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Tác giả

Hà Đức Quân

LỜI CẢM ƠN

Trong thời gian thực tập và thực hiện đề tài này, tôi đã nhận được sự quan tâm, chỉ bảo, hướng dẫn, giúp đỡ tận tình của các thầy cô giáo, đồng nghiệp, bạn bè và sự động viên khích lệ của gia đình. Nhân dịp này tôi xin được bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới:

Thầy giáo ***TS. Nguyễn Văn Quang*** và cô giáo ***GS. TS. Nguyễn Thị Kim Lan*** đã trực tiếp hướng dẫn, chỉ bảo tôi hết sức tận tình trong suốt quá trình nghiên cứu và hoàn thành Luận văn.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Ban Giám hiệu, Phòng Đào tạo, Ban chủ nhiệm Khoa và các thầy, cô giáo Khoa Chăn nuôi Thú y - Trường Đại học Nông Lâm - Đại học Thái Nguyên đã tạo điều kiện và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập.

Tôi cũng xin trân trọng cảm ơn các hộ gia đình nuôi chó tại một số xã, thị trấn thuộc huyện Hữu Lũng, tỉnh Lạng Sơn và các đồng nghiệp trong ngành đã giúp tôi trong quá trình thực hiện đề tài.

Cuối cùng tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc về sự ủng hộ, động viên, giúp đỡ của gia đình, bạn bè và đồng nghiệp trong suốt thời gian học tập, nghiên cứu và hoàn thành tốt luận văn này.

Thái Nguyên, tháng 8 năm 2016.

Tác giả

Hà Đức Quân

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu	2
3. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài	2
3.1. Ý nghĩa khoa học của đề tài	2
3.2. Ý nghĩa thực tiễn của đề tài	3
Chương 1. TỔNG QUAN TÀI LIỆU	4
1.1. Cơ sở khoa học của đề tài	4
1.1.1. Hiểu biết về ve ký sinh ở chó	4
1.1.2. Hiểu biết về bệnh ve ở chó	10
1.1.3. Một số đặc điểm của chó	15
1.1.4. Tình hình sử dụng thuốc thảo dược trong việc phòng trừ ngoại ký sinh trùng cho vật nuôi	16
1.1.5. Hiểu biết về cây Na và sử dụng cây Na làm dược liệu	21
1.2. Tình hình nghiên cứu trong và ngoài nước	24
1.2.1. Tình hình nghiên cứu trong nước	24
1.2.2. Tình hình nghiên cứu ở nước ngoài	25
Chương 2. ĐỐI TƯỢNG, VẬT LIỆU, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	29
2.1. Đối tượng và vật liệu nghiên cứu	29
2.1.1. Đối tượng nghiên cứu	29
2.1.2. Vật liệu nghiên cứu	29
2.2. Địa điểm và thời gian nghiên cứu	29
2.3. Nội dung nghiên cứu	30

2.3.1. Nghiên cứu đặc điểm dịch tễ bệnh ve chó tại một số xã, thị trấn thuộc huyện Hữu Lũng, tỉnh Lạng Sơn	30
2.3.2. Nghiên cứu về triệu chứng lâm sàng ở chó bị ve ký sinh	30
2.3.3. Chế và thử nghiệm chiết xuất từ hạt Na trong phòng thí nghiệm	30
2.3.4. So sánh hiệu lực điều trị của dịch chiết phơi hạt Na 20% với thuốc Ivermectin	30
2.4. Phương pháp nghiên cứu	30
2.4.1. Phương pháp thu thập mẫu	30
2.4.2. Phương pháp xác định tỷ lệ và cường độ nhiễm ve	31
2.4.3. Quy định một số yếu tố liên quan đến các chỉ tiêu nghiên cứu dịch tễ bệnh ve ở chó	31
2.4.4. Phương pháp theo dõi các biểu hiện lâm sàng chủ yếu của chó bị ve ký sinh	32
2.4.5. Phương pháp xác định sự thay đổi một số chỉ số máu của chó bị ve ký sinh	32
2.4.6. Phương pháp thử nghiệm chiết xuất hoạt chất từ hạt Na để trị ve cho chó ...	32
2.4.7. Chuẩn bị dược liệu	34
2.4.8. Chuẩn bị động vật thí nghiệm	34
2.4.9. Bố trí và tiến hành thí nghiệm	35
2.4.10. Phương pháp xử lý số liệu	38
Chương 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	40
3.1. Nghiên cứu một số đặc điểm dịch tễ bệnh ve chó tại huyện Hữu Lũng, tỉnh Lạng Sơn	40
3.1.1. Tỷ lệ và cường độ nhiễm ve ở chó nuôi tại một số xã, thị trấn của huyện Hữu Lũng	40
3.1.2. Tỷ lệ và cường độ nhiễm ve ở chó theo tuổi	42
3.1.3. Tỷ lệ và cường độ nhiễm ve ở chó theo tính biệt	44
3.1.4. Tỷ lệ và cường độ nhiễm ve ở chó theo mùa vụ	45
3.2. Nghiên cứu về triệu chứng lâm sàng ở chó bị ve ký sinh	47

3.2.1. Tỷ lệ và những biểu hiện lâm sàng chủ yếu ở chó bị ve ký sinh	47
3.2.2. Sự thay đổi một số chỉ số máu của chó bị ve ký sinh	49
3.3. Chế và thử nghiệm chiết xuất từ hạt Na trong phòng thí nghiệm	52
3.3.1. Xác định dung môi chiết xuất thích hợp với hạt Na	52
3.3.2. Xác định thời gian ngâm chiết phơi hạt Na trong dung môi thích hợp	54
3.3.3. Xác định nồng độ chiết xuất thích hợp của hạt Na trên ve chó thí nghiệm ...	57
3.3.4. Thử nghiệm dịch chiết xuất từ hạt Na trong dung dịch NaOH 5%, thời gian ngâm chiết 36 giờ để trị ve cho chó thí nghiệm	58
3.4. So sánh hiệu lực điều trị của dịch chiết phơi hạt Na 20% với thuốc Ivermectin ...	60
3.4.1. Hiệu lực của chiết xuất hạt Na 20% trị ve cho chó	61
3.4.2. Hiệu lực của thuốc Ivermectin trị ve cho chó	62
KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ	65
1. Kết luận	65
2. Đề nghị	66
TÀI LIỆU THAM KHẢO	67

DANH MỤC TỪ VÀ CỤM TỪ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt

R. sanguineus

TB

RTD

LD₅₀

LD₁₀₀

TT

TT.

Chữ viết đầy đủ

Rhipicephalus sanguineus

Trung bình

Công ty Cổ phần phát triển công nghệ nông thôn

Lethal Dose 50

Lethal Dose 100

Thê trọng

Thị trấn

DANH MỤC BẢNG BIỂU

Bảng 3.1. Tỷ lệ và cường độ nhiễm ve ở chó tại một số xã, thị trấn của huyện Hữu Lũng	40
Bảng 3.2. Tỷ lệ và cường độ nhiễm ve ở chó theo tuổi	42
Bảng 3.3. Tỷ lệ và cường độ nhiễm ve theo tính biệt chó	44
Bảng 3.4. Tỷ lệ và cường độ nhiễm ve ở chó theo mùa vụ trong năm	46
Bảng 3.5. Tỷ lệ và những biểu hiện lâm sàng chủ yếu ở chó bị ve ký sinh	48
Bảng 3.6. So sánh số lượng hồng cầu, bạch cầu và hàm lượng huyết sắc tố giữa chó khỏe và chó bị ve ký sinh	49
Bảng 3.7. Công thức bạch cầu của chó khỏe và chó bị ve ký sinh	51
Bảng 3.8. Kết quả kiểm tra độc tính dịch chiết hạt Na 10% 53ngày 24 giờ trong các loại dung môi	53
Bảng 3.9. Kết quả kiểm tra độc tính của dịch chiết phôi hạt Na 10% trong NaOH 5% tại các thời điểm chiết xuất	55
Bảng 3.10. Kết quả kiểm tra độc tính của dịch chiết hạt Na ở các nồng độ khác nhau	57
Bảng 3.11. Kết quả điều trị thử nghiệm cho chó nhiễm ve bằng dịch chiết phôi hạt Na 10% và 20%	59
Bảng 3.12. Kết quả sử dụng dịch chiết hạt Na 20% để trị ve cho chó tại một số địa phương	61
Bảng 3.13. Kết quả trị ve cho chó tại một số xã, thị trấn thuộc huyện Hữu Lũng bằng thuốc RTD - Ivermectin	63

DANH MỤC ĐỒ THỊ

Hình 1.1. Ve ký sinh trên chó	7
Hình 3.1. Biểu đồ tỷ lệ nhiễm ve ở chó nuôi tại một số xã, thị trấn của huyện Hữu Lũng	41
Hình 3.2. Đồ thị về tỷ lệ nhiễm ve ở chó theo tuổi	43
Hình 3.3. Biểu đồ tỷ lệ nhiễm ve ở chó theo tính biệt	44
Hình 3.4. Biểu đồ về tỷ lệ nhiễm ve ở chó theo mùa vụ	47
Hình 3.5. Biểu đồ tỷ lệ các loại bạch cầu ở chó khỏe và chó bị ve ký sinh	51
Hình 3.6. Đồ thị kết quả kiểm tra độc tính dịch chiết hạt Na 10% trong các loại dung môi ngâm chiết	53
Hình 3.7. Đồ thị về thời gian ngâm dịch chiết hạt Na thích hợp	56
Hình 3.8. Đồ thị về nồng độ thích hợp của dịch chiết hạt Na trong diệt ve chó	58
Hình 3.9. Biểu đồ về tỷ lệ ve chết khi điều trị thử nghiệm cho chó bằng dịch chiết hạt Na nồng độ 10% và 20%	60
Hình 3.10. Biểu đồ kết quả sử dụng dịch chiết hạt Na 20% để trị ve cho chó tại một số địa phương	62
Hình 3.11. Biểu đồ tỷ lệ chó sạch ve khi điều trị bằng thuốc RTD - Ivermectin	63